

ΤΑΞΗ: Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίου Ἔπερ Μαντιθέου (§§4-7)

[4] Ἡμᾶς γὰρ ὁ πατήρ πρὸ τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ συμφορᾶς ὡς Σάτυρον τὸν ἐν τῷ Πόντῳ διαιτησομένους ἐξέπεμψε, καὶ οὔτε τῶν τειχῶν καθαιρουμένων <ἐπεδημοῦμεν> οὔτε μεθισταμένης τῆς πολιτείας, ἀλλ' ἦλθομεν πρὶν τοὺς ἀπὸ Φυλῆς εἰς τὸν Πειραιᾶ κατελθεῖν πρότερον πένθ' ἡμέραις.

[5] Καίτοι οὔτε ἡμᾶς εἰκὸς ἦν εἰς τοιοῦτον καιρὸν ἀφιγμένους ἐπιθυμεῖν μετέχειν τῶν ἀλλοτρίων κινδύνων, οὔτ' ἐκεῖνοι φαίνονται τοιαύτην γνώμην ἔχοντες ὥστε καὶ τοῖς ἀποδημοῦσι καὶ τοῖς μηδὲν ἑξαμαρτάνουσι μεταδιδόναι ἀλλὰ μάλλον ἠτίμαζον καὶ τοὺς συγκαταλύσαντας τὸν δῆμον.

[6] Ἐπειτα δὲ ἐκ μὲν τοῦ σανιδίου τοὺς ἰππεύσαντας σκοπεῖν εὐήθές ἐστιν· ἐν τούτῳ γὰρ πολλοὶ μὲν τῶν ὁμολογούντων ἰππεύειν οὐκ ἔνεισιν, ἔνιοι δὲ τῶν ἀποδημούντων ἐγγεγραμμένοι εἰσίν. Ἐκεῖνος δ' ἐστὶν ἔλεγχος μέγιστος· ἐπειδὴ γὰρ κατήλθετε, ἐψηφίσασθε τοὺς φυλάρχους ἀπενεγκεῖν τοὺς ἰππεύσαντας, ἵνα τὰς καταστάσεις ἀναπράξητε παρ' αὐτῶν.

[7] Ἐμὲ τοίνυν οὐδεὶς ἂν ἀποδείξειεν οὔτ' ἀπενεχθέντα ὑπὸ τῶν φυλάρχων οὔτε παραδοθέντα τοῖς συνδίκοις οὔτε κατάστασιν καταβαλόντα. Καίτοι πᾶσι ῥάδιον τοῦτο γνῶναι, ὅτι ἀναγκαῖον ἦν τοῖς φυλάρχοις, εἰ μὴ ἀποδείξειαν τοὺς ἔχοντας τὰς καταστάσεις, αὐτοῖς ζημιοῦσθαι. Ὡστε πολὺ ἂν δικαιότερον ἐκείνοις τοῖς γράμμασιν ἢ τούτοις πιστεύοιτε· ἐκ μὲν γὰρ τούτων ῥάδιον ἦν ἐξαλειφθῆναι τῷ βουλομένῳ, ἐν ἐκείνοις δὲ τοὺς ἰππεύσαντας ἀναγκαῖον ἦν ὑπὸ τῶν φυλάρχων ἀπενεχθῆναι.

Α1. α) Να γράψετε σε ποια λέξη του κειμένου αναφέρονται οι παρακάτω ὀροι: ἐν τούτῳ, παρ' αὐτῶν, ἐκ τούτων, ἐν ἐκείνοις

β) Να γράψετε για καθεμία ἀπὸ τις παρακάτω περιόδους, τη λέξη Σωστό, ἀν εἶναι σωστή, ἢ τη λέξη Λάθος, ἀν εἶναι λανθασμένη (μονάδες 3) καὶ να τεκμηριώσετε την ἀπάντησή σας με σχετικὸ χωρίο ἀπὸ τα δοθέντα κείμενα (μονάδες 3):

- 1) Ο Μαντίθεος και ο αδερφός του επέστρεψαν στην Αθήνα μόλις γκρεμίστηκαν τα μακρά τείχη.
- 2) Ο Μαντίθεος και ο αδερφός του επέστρεψαν στην Αθήνα, όταν οι δημοκρατικοί με την εγκαθίδρυση της τυραννίας συγκεντρώθηκαν στον Πειραιά.
- 3) Με τον Μαντίθεο δεν ασχολήθηκαν οι συνήγοροι του δημοσίου.

(Σύνολο: Μονάδες 4+6=10)

B1. Ο Μαντίθεος στις παραγράφους 6 και 7 εστιάζει την επιχειρηματολογία του στο «σανίδιον», τις «καταστάσεις» και τα «γράμματα». Αφού δώσετε τους ορισμούς των όρων αυτών, να δείξετε πώς συνδέονται με την περίπτωσή του και πώς τους χρησιμοποιεί στα επιχειρήματά του.

(Μονάδες 10)

B2. Σε ποιες ιστορικές συνθήκες ή γεγονότα αναφέρεται ο Μαντίθεος με τις φράσεις:

«τῶν τειχῶν καθαιρουμένων»,

«μεθισταμένης τῆς πολιτείας»,

«πρὶν τοὺς ἀπὸ Φυλῆς εἰς τὸν Πειραιᾶ κατελθεῖν»,

«εἰς τοιοῦτον καιρὸν ἀφιγμένους»; Πώς τις συσχετίζει με την υπόθεσή του;

(Μονάδες 10)

B3. Να απαντήσετε, σύμφωνα με τις γνώσεις σας από τη σχολική εισαγωγή, αν είναι ορθές ή λανθασμένες οι ακόλουθες περίοδοι λόγου:

1. Οι συμβουλευτικοί είναι λόγοι πολιτικοί, στους οποίους ο ρήτορας προτρέπει ή αποτρέπει τον λαό για τη λήψη μιας πολιτικής απόφασης, χωρίς να έχει την ευθύνη των εισηγήσεών του.
2. Οι διάδικοι ήταν έμπειροι δικανικοί ρήτορες που έγραφαν τα κείμενα των λόγων, που ήταν υποχρεωμένοι να αποστηθίσουν και να εκφωνήσουν στο δικαστήριο.
3. Μετά το προοίμιο ακολουθεί συνήθως η πρόθεσις, σύντομη δηλαδή έκθεση του θέματος.
4. Οι γνώμες είναι αποφθέγματα γενικού κύρους με μεγάλη αποδεικτική αξία.
5. Η ηθοποιία ασκούσε μεγάλη επίδραση στο ακροατήριο και αποτελούσε μέλημα του ρήτορα σε όλα τα μέρη του λόγου του.

(Μονάδες 10)

B4. Αντιστοιχίστε τις ετυμολογικά συγγενείς λέξεις του παρακάτω πίνακα. Προσοχή!!! Τρεις λέξεις της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
α. μεθισταμένης	1. απαλοιφή
β. ἤλθομεν	2. λειψυδρία
γ. ἀφιγμένους	3. οισοφάγος
δ. ἀπενεγκεῖν	4. ανίκανος
ε. ἐξαλειφθῆναι	5. απόσταση
	6. μεθυστικός
	7. εξιτήριο
	8. απενοχοποίηση

(Μονάδες 10)

B5. Με βάση την παράγραφο 5 και το μεταφρασμένο κείμενο που ακολουθεί από τον λόγο του Λυσία Κατά Έρατοσθένους 96-97, να απαντήσετε ποια συμπεριφορά επέδειξαν οι τριάκοντα τύραννοι κατά τη διάρκεια της θητείας τους:

Για όλα αυτά πρέπει να αισθανθείτε τόση οργή, όση και τον καιρό της εξορίας σας, και να θυμηθείτε και όσα άλλα δεινά υποφέρατε από αυτούς: άλλους έσερναν από την αγορά και άλλους από τόπους λατρείας, και τους σκότωναν· άλλους άρπαζαν βίαια από τα παιδιά, τους γονείς και τις γυναίκες τους, τους ανάγκαζαν να αυτοκτονήσουν και δεν έδιναν καν άδεια να θαφτούν με τα καθιερωμένα έθιμα, πιστεύοντας ότι η δική τους εξουσία θα ήταν μονιμότερη από την τιμωρία των θεών. Και όσοι ξεφύγατε το θάνατο, έχοντας περάσει πολλούς κινδύνους, έχοντας περιπλανηθεί σε πολλές πόλεις και αντιμετωπίζοντας από παντού την άρνηση, χωρίς να έχετε καν τα απαραίτητα για να ζήσετε, άλλοι από σας έχοντας αφήσει τα παιδιά σας σε πατρίδα τώρα εχθρική, άλλοι σε ξένους τόπους, έχοντας γύρω σας πολλούς αντιπάλους, ήρθατε τέλος στον Πειραιά.

(Μονάδες 10)

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ (Ίσοκράτους Περί Ειρήνης 18-19)

Ταῦτα μὲν οὖν διὰ παντὸς τοῦ λόγου πειρασόμεθα διδάσκειν ὑμᾶς, περὶ δὲ τῆς εἰρήνης πρῶτον διαλεχθῶμεν, καὶ σκεψόμεθα τί ἂν ἐν τῷ παρόντι γενέσθαι βουλευθεῖμεν ἡμῖν. ἦν γὰρ ταῦτα καλῶς ὀρισώμεθα καὶ νοῦν ἐχόντως, πρὸς ταύτην τὴν ὑπόθεσιν ἀποβλέποντες ἄμεινον βουλευσόμεθα καὶ περὶ τῶν ἄλλων. ἄρ' οὖν ἂν ἐξαρκέσειεν ἡμῖν, εἰ τὴν τε πόλιν ἀσφαλῶς οἰκοῖμεν καὶ τὰ περὶ τὸν βίον εὐπορώτεροι γιγνοίμεθα καὶ τὰ τε πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ὁμονοοῖμεν καὶ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν εὐδοκιμοῖμεν; ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι τούτων ὑπαρξάντων τελέως τὴν πόλιν εὐδαιμονήσειν. ὁ μὲν τοίνυν πόλεμος ἀπάντων ἡμᾶς τῶν εἰρημένων ἀπεστέρηκεν· καὶ γὰρ πενεστέρους πεποίηκε, καὶ πολλοὺς κινδύνους ὑπομένειν ἠνάγκασε, καὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας διαβέβληκε, καὶ πάντας τρόπους τεταλαιπώρηκεν ἡμᾶς.

νοῦν ἐχόντως = συνετά

ἄμεινον = καλύτερα

εὐδοκιμῶ = ἔχω καλή φήμη

Γ1. Να μεταφράσετε το χωρίο «Ταῦτα μὲν οὖν . . . περὶ τῶν ἄλλων».

(Μονάδες 10)

Γ2. Ποια εἶναι τα οφέλη της εἰρήνης και τα δεινά του πολέμου, σύμφωνα με το κείμενο;`

(Μονάδες 10)

Γ3. α) Στο χωρίο «Ταῦτα μὲν οὖν διὰ τοῦ λόγου πειρασόμεθα διδάσκειν ὑμᾶς» να μετατρέψετε ὅλους τους κλιτοὺς τύπους στον ἄλλο ἀρθμό.

β) Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι:

γιγνοίμεθα: β' ενικό προστακτικής αορίστου β'

διαλεχθῶμεν: α' ενικό οριστικής ίδιου χρόνου

ἠνάγκασε: γ' πληθυντικό οριστικής μέσου παρακειμένου

διαβέβληκε: β' πληθυντικό παρατατικού μέσης φωνής

εἰρήνης: δοτική ενικού

κινδύνους: κλητική ενικού

(Σύνολο: Μονάδες 4+6=10)

Γ4. α) Στην πρώτη περίοδο του κειμένου να εντοπίσετε και να καταγράψετε μια δευτερεύουσα ονοματική πρόταση, να γράψετε από ποιο ρηματικό τύπο εξαρτάται, να χαρακτηρίσετε το είδος της, τον συντακτικό της ρόλο και να δικαιολογήσετε την εισαγωγή και την εκφορά της.

β) Στο χωρίο «Ταῦτα μὲν οὖν διὰ παντός τοῦ λόγου πειρασόμεθα διδάσκειν ὑμᾶς» να χαρακτηριστούν συντακτικά **όλες** οι λέξεις που βρίσκονται σε πλάγια πτώση.

γ) Στο χωρίο «ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι τούτων ὑπαρξάντων τελέως τὴν πόλιν εὐδαιμονήσειν» να εντοπίσετε δύο ονοματικούς τύπους και τα υποκείμενά τους και να αναγνωρίσετε τον συντακτικό ρόλο του δεύτερου ονοματικού τύπου.

(Σύνολο: Μονάδες 3+4+3=10)

ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ !!!